

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del II

November 2004

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	23-24 november 2004
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetsätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden.

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip exempelvis i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Högre revisorsexamen november 2004, del II

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgift</u>	<u>Poäng</u>
1. Expanding Chemicals AB (ECAB)	50 p

Lycka till!

3. Expanding Chemicals AB (ECAB) (50 p)

Bakgrund

Expanding Chemicals AB (ECAB) tillverkar, säljer och distribuerar specialkemikalier till skogsindustrin. Aktierna i moderföretaget ägs av familjen Andersson fördelade med 25 % på fadern och 25 % på vart och ett av de tre barnen. Ett av barnen, den äldsta dottern, är verkställande direktör i det svenska dotterföretaget. Inga övriga familjemedlemmar är verksamma i koncernen förutom fadern som är styrelsens ordförande i moderföretaget. Övriga styrelsemedlemmar är oberoende i förhållande till ECAB. Styrelsen har i samråd med ägarfamiljen länge övervägt att börsnotera bolaget men har ännu inte kommit till beslut.

Koncernens huvudproduktutbud är olika kemikalier som används för att förbättra kvaliteten i det papper som tillverkas av kunderna. En viktig biprodukt är kemikalier som används för vattenrening. Koncernen äger 15 fabriker och koncernens omsättning uppgår till drygt 4 miljarder kronor. Koncernen har dotterföretag i Sverige, Tyskland, Storbritannien, Kanada, Tjeckien och Ryssland. Samtliga är helägda. Koncernens räkenskapsår är 1 september – 31 augusti.

Finansiell information (räkenskapsåret 2003/2004), samtliga belopp i mnkr:

Bolag	Omsättning	Resultat före skatt	Tillgångar	Eget kapital
ECAB (moderföretaget)	-	75	1200	100
ECAB Uk Ltd	255	21	275	55
ECAB Germany GmbH.	2450	150	1800	800
ECAB Praha S.R.O	80	4	65	12
ECAB Russia	175	-25	150	10
ECAB Canada Inc.	800	-45	600	75
ECAB Sweden AB	534	28	450	174
Summa	4294	208	4540	1226
Koncernelimineringar	- 250	-70	-1000	-300
Koncernen	4044	138	3540	926

Vid ordinarie bolagsstämma hösten 2004 blev den revisionsbyrå som du arbetar på vald till ny revisor i moderbolaget med dig som huvudansvarig. Din byrå har representanter i de länder där ECAB har dotterföretag. Din byrås representanter i respektive land har också valts som revisorer i samtliga dotterföretag utom i det tyska där moderföretaget ville behålla sin gamla revisor. Motivet till detta var den mycket goda relation som det tyska dotterföretaget har till sin nuvarande revisor. Mot bakgrund av det tyska dotterföretagets

Högre revisorsexamen november 2004, del II

betydelse för koncernen ville inte moderföretagets företagsledning ta strid i denna fråga. Det tyska dotterföretagets revisor är en av "the big four".

Deluppgift 3.1

På initiativ av ekonomichefen Gösta Svensson i ECAB har ni i september 2004 bokat ett planeringsmöte inför revisionen av 2004/2005 års räkenskaper. Strax innan mötet blir du uppringd av ekonomichefen som informerar dig om att koncernen nu äntligen fått klart med det planerade företagsförvärvet i Frankrike. Aktierna kommer att tillträdas i mars 2005. Det franska dotterföretaget omsätter på årlig basis ca 200 mnkr med ett prognostiserat resultat före skatt på 8 mnkr. Totala tillgångar uppgår till 175 mnkr och det egna kapitalet till 25 mnkr. Gösta informerar dig också om att koncernens resultat före skatt för innevarande räkenskapsår beräknas ligga i intervallet 50-100 mnkr. Vid samtalet tar Gösta upp tre frågeställningar som han särskilt vill att ni ska diskutera vid mötet:

1. Hur kommer ni att hantera det faktum att det tyska dotterföretaget revideras av en annan byrå?
2. Hur kommer det franska dotterföretaget att hanteras i koncernrevisionen?
3. Banken har ställt ett antal villkor (covenants) för moderföretagets checkräkningskredit på 200 mnkr. Ett av villkoren är att koncernens soliditet ska vara minst 25 %. Hur kommer ni att beakta soliditetskravet i revisionen?

Uppgift (12 poäng)

Hur svarar du på de frågeställningar som Gösta tar upp? Bortse från eventuella överväganden på grund av förstaårsrevision i ECAB.

Deluppgift 3.2

Gösta ringer dig och informerar om att styrelsen har fattat ett principbeslut om att börsnotera bolaget. Beslutet är dock villkorat av att resultatet i koncernen förbättras samt att rätt marknadsförutsättningar i övrigt är för handen. För att förbereda koncernens nyckelpersoner inför en börsnotering har Gösta tänkt anordna ett internt seminarium där han ber dig medverka som enda utomstående expert. Gösta ber dig förbereda ett föredrag angående vilka väsentliga effekter en börsnotering skulle medföra för ECAB-koncernens styrning och rapportering.

Uppgift (8 poäng)

Vilka områden kommer du att beröra i ditt föredrag?

Deluppgift 3.3

Koncernen har behov av ytterligare upplåning för att finansiera förluster i utländska dotterföretag samt för att finansiera företagsförvärvet i Frankrike. Moderföretaget har därför träffat en preliminär överenskommelse med banken om lån mot säkerhet i det svenska dotterföretagets fastigheter. Lånet uppgår till 200 mnkr och uttagna fastighetsinteckningar i ECAB Sweden AB uppgår till lika stort belopp.

Enligt ett periodbokslut per 31 oktober 2004 är moderföretagets synliga egna kapital negativt till följd av nedskrivningar av fordringar på dotterföretagen i Ryssland och Kanada. Betydande övervärden finns emellertid i aktier i dotterföretag och då främst i det tyska dotterföretaget. Aktierna i ECAB Germany GmbH är bokförda till 400 mnkr. Innan avtalet med banken ska skrivas på kontaktar Gösta dig för att säkerställa att du inte ser några problem med det tänkta upplägget.

Uppgift (8 poäng)

Hur ställer du dig som revisor till lånet? Ditt svar bör innefatta en bedömning av lånet för såväl moderföretaget som ECAB Sweden AB. Vilka åtgärder rekommenderar du styrelsen i ECAB Sweden AB att vidta? Bortse från bankens villkor (covenants) i fråga 3.1.

Deluppgift 3.4

ECAB har ett helägt svenskt dotterföretag, ECAB Supply AB, som äger rätten att teckna leveransavtal för råvaror avseende ECAB Germany GmbH. Motivet till detta är moderföretagets behov av kontroll över ingångna avtal samt möjlighet att uppnå skattemässiga fördelar. Aktierna i ECAB Supply AB är i moderföretaget bokförda till 1 mnkr.

ECAB Supply AB har för det tyska dotterföretagets räkning, ECAB Germany GmbH, under räkenskapsåret ingått ett leveransavtal med huvudleverantören till ECAB Germany GmbH, Global Chemicals AG. Avtalet löper över 15 år och innebär att det tyska dotterföretaget ska köpa råvaror från Global Chemicals AG på fördelaktiga villkor. Motivet till den långa avtalsperioden är den osäkerhet som råder på marknaden vad avser tillgång och prissättning på de råvaror som levereras av Global Chemicals AG.

I samband med leveransavtalets tecknande förvärvade Global Chemicals AG samtliga aktier i ECAB Supply AB för 65 mnkr. Köpeskillingen erlades kontant men enligt avtalet ska Global Chemicals AG ha rätt till återbetalning om inte ECAB Germany GmbH köper råvaror för motsvarande minst 200 mnkr per år till och med år 2019 från Global Chemicals AG.

Gösta vänder sig till dig som revisor i moderföretaget för att höra din syn på den redovisningsmässiga behandlingen av upplägget.

Uppgifter (6 poäng)

Hur ska försäljningen av aktierna i ECAB Supply AB redovisas i moderföretaget ECAB respektive i koncernen?

Deluppgift 3.5

Din firmas skattekonserter har tillsammans med sina utländska kollegor tagit fram ett skatteupplägg som, om det genomförs, kommer att spara betydande belopp för koncernen i skatt. Skatteupplägget är ganska avancerat men din firma har föreslagit liknande upplägg hos andra kunder där din firma inte är revisor.

I korthet innebär upplägget att för koncernen viktiga patent överläts till ett nybildat bolag i Holland. Patenten har sin grund i utvecklade produkter i den svenska verksamheten varför de idag ägs av ECAB Sweden AB. Överlåtelsen av patenten ska ske på marknadsmässiga villkor. Eftersom patenten i huvudsak avser mycket lovande produkter som dock är förknippade med hög risk till följd av att de ännu inte är kommersiellt lanserade är köpeskillingen relativt låg. Tillverkningen av framtida produkter ska ske i dotterföretagen på licens utgiven av det holländska dotterföretaget. För licensen ska utgå en royalty på fyra procent av omsättningen. Skattekonsternas skattemässiga bedömning av upplägget är dokumenterad i interna skattepromemorior.

Dina kollegor presenterar upplägget för Gösta som tycker att detta verkar mycket intressant och han vill snarast dra ärendet för moderföretagets styrelse för beslut. Dina kollegor på skatteavdelningen informerar dig därefter om mötet med Gösta och den goda nyheten om att Gösta vill gå vidare med upplägget. Konsultuppdraget kommer att inbringa ett betydande arvode till firman. Arvodet kommer att betalas i tre lika stora rater där den sista delen ska betalas när Skatteverket godkännt ECAB Sweden AB:s deklARATION för taxeringsåret 2005. Om Skatteverket till någon del underkänner taxeringen ska inte sista delen av arvodet utgå. Eftersom du tidigare inte informerats om konsultuppdraget blir du irriterad och informerar dina kollegor om att uppdraget inte är helt oproblemiskt ur revisionsmässig synvinkel.

Uppgift (8 poäng)

Medför konsultuppdraget med det, av din firmas skattekonserter, föreslagna skatteupplägget några komplikationer?

Deluppgift 3.6

Vi är nu framme i september 2005. Resultatet för räkenskapsåret 2004/2005 visade sig inte riktigt leva upp till förväntningarna. Koncernens omsättning uppgick till 4,2 miljarder kronor medan resultatet före skatt uppgick till 37 mnkr. Mot bakgrund av det svaga resultatet rekommenderar styrelsen att någon utdelning inte ska lämnas till aktieägarna vid den ordinarie bolagsstämman i oktober 2005. Ett av syskonen, Per Andersson, är

Högre revisorsexamen november 2004, del II

synnerligen missnöjd med hur bolagets verksamhet bedrivs. Per äger 25 % av aktierna i moderföretaget. Inför bolagsstämman kräver han svar på en mängd detaljerade frågor. Eftersom bolaget vägrar att svara vänder han sig till dig som revisor för att få den efterfrågade informationen. Han vill också träffa dig för ett personligt möte där han vill diskutera revisionen.

Vid bolagsstämman kräver Per Andersson att en minoritetsrevisor ska tillsättas. Frågan har inte anmälts i förväg utan tas upp på bolagsstämman. Enligt kallelsen ska inte revisorsval ske på bolagsstämman. Den förvånade fadern vänder sig till dig för att få din vägledning om hur frågan ska hanteras.

Uppgifter (8 poäng)

- a. Hur ställer du dig till Pers krav om att få information före stämman antingen från bolaget eller från dig som revisor?
- b. Hur agerar du på bolagsstämman vad avser Pers krav om tillsättande av minoritetsrevisor?